

(ร่าง)

ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน
ตำบลหนองกระเจา อำเภอชุมแสง จังหวัด นครสวรรค์
เกริ่นนำ

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ เป็นปัญหาวิกฤตที่กัดกร่อน ในสังคมไทยมานาน ทำให้ชาติต้องสูญเสียทรัพยากรอย่างมหาศาล ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ความเชื่อมั่นของประชาชน ความน่าเชื่อถือของประเทศ และมีแนวโน้ม ที่จะขยายตัวรุนแรงยิ่งขึ้น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้รัฐมีหน้าที่วางกลไก ป้องกัน ตรวจสอบและจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนเพื่อป้องกันการทุจริต ขณะที่ยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ มีเป้าหมายให้ภาครัฐมีความโปร่งใส ปลอดการทุจริตและประพฤติมิชอบ ประชาชนร่วมมือกันป้องกันการทุจริต เจ้าหน้าที่รัฐยึดมั่นในคุณธรรม ความสุจริตและการปราบปรามการทุจริตมีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และกำหนดแผนแม่บทการปฏิรูปประเทศ ประเด็นการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ที่จะ “ส่งเสริมให้ประชาชนมีวัฒนธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์สุจริต” ส่งผลให้คดีทุจริต และประพฤติมิชอบลดลง และการดำเนินคดีทุจริตเกิดความรวดเร็ว เป็นธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมในพื้นที่ คณะทำงาน จึงได้จัดให้มีการจัดทำ “ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ตำบลหนองกระเจา อำเภอชุมแสง จังหวัด นครสวรรค์ เพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงาน ดังกล่าว

ส่วนที่ 1

ข้อมูลและสถานการณ์สำคัญ

ข้อมูลทั่วไปของตำบล

1.1 ตำบลหนองกระเจา ตั้งอยู่ทางทิศใต้ตะวันออกของอำเภอชุมแสง อยู่ห่างจากอำเภอชุมแสง ประมาณ 10 กิโลเมตร มีพื้นที่ความรับผิดชอบจำนวน 14 หมู่บ้านโดยมีอาณาเขตปกครองพื้นที่ 121.445 ตารางกิโลเมตร(75,903 ไร่) ตำบลหนองกระเจามีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบสูงลาดเอียงจากทิศตะวันออกมาทางทิศตะวันตก ซึ่งมีสภาพพื้นที่ดินสูงกว่าและมีพื้นที่ดินต่ำกว่าตำบลห้วยร่วม ตำบลห้วยใหญ่ อำเภอหนองบัว ประชารัฐส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ ทำนา เลี้ยงสัตว์ และรับจ้างทั่วไป มีจำนวนประชากรทั้งหมด 4,364 คน แยกเป็นชาย จำนวน 3,099 คน หญิง จำนวน 2,265 คน มีจำนวนครัวเรือน 1,444 ครัวเรือน ความหนาแน่นเฉลี่ย 38 คน/ตารางกิโลเมตร

1.2 สภาองค์กรชุมชนตำบลหนองกระเจา มีการทบทวนสภาเมื่อปี 2561 มีสมาชิก 45 คน 14 หมู่บ้าน และทบทวนสภาครั้งล่าสุด เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2565 มีสมาชิก 45 คน 14 หมู่บ้าน

1.3 ปีที่ผ่านมาได้มีการพัฒนาศักยภาพแกนนำ คนรุ่นใหม่ในตำบล จำนวน.....15.... คน

ข้อมูลเชิงปริมาณในการร้องเรียนเรื่องทุจริต (ข้อมูลจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตำบลหนองกระเจา ปี 2564-2565)

- ร้องเรียนเรื่องการทุจริตเจ้าหน้าที่รัฐประพฤตินิชอบ ไม่มี
- ร้องทุกข์ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ไม่มี

คำนิยามศัพท์

1. ธรรมนูญนี้ เรียกว่า ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนตำบลหนองกระเจา
2. การประกาศใช้ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบลหนองกระเจา ให้มีผลตั้งแต่วันที่ 26 เดือน สิงหาคม พ.ศ.2565

ส่วนที่ 2

ปรัชญาและแนวคิดธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

“ธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” คือ ข^๑อตกลง^๑รวม หรือ กติกาที่เป^๑นเจตจำนงและพันธสัญญา^๑รวมของชุมชน สังคม และหน^๑วยงานภาคีที่เกี่ยวข้อง^๑องทุกภาคส^๑วน เพื่อเป^๑นกรอบและแนวทางการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย รวมทั้งประชาชนสามารถหาพาดตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต หรือเรียกว่า “การสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน” ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านการป้องกัน (2) ด้านการป้องปราม (3) ด้านการปราบปราม และ (4) ด้านการประชาสัมพันธ์

ภาพที่พึงประสงค์ หรือ เป้าหมายหลักในภาพรวมของธรรมนูญฉบับนี้ คือ

1. ส่งเสริมให้เครือข่ายภาคประชาชนมีบทบาทในการเสนอแนวทางและการมีส่วนร่วม ในการป้องกันการทุจริตและประพฤตินิชอบในท้องที่ของตน อย่างมีประสิทธิภาพและปลอดภัย
2. สนับสนุนให้ประชาชนสามารถหาพาดตนเองได้ และมีความซื่อสัตย์สุจริต

ส่วนที่ 3

ทิศทางและมาตรการสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน

“ชุมชนมีรายได้ สุขภาพดี มีศีลธรรมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและร่วมมือกันขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาชนและชุมชน ดำเนินการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชนในพื้นที่ตำบลของตน บรรลุเป้าหมาย ทั้ง 4 ด้าน

โดยมี**มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) จำนวน 3 มาตรการ** ดังนี้

1. สร้างจิตสำนึกชุมชนต่อส่วนรวม เด็กเยาวชน ประชาชนในพื้นที่ สร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนด้วยกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ กีฬา งานประเพณี ฯลฯ
2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม เพื่อให้เห็นผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม

3. ส่งเสริมเชิดชูคนดี ส่งเสริมการเข้าวัด ฟังธรรม การรักษาศีล 5 พื้นที่ดี กลไกดี สร้างเครือข่าย สอดส่องดูแลการทำความดีในพื้นที่

4. เพิ่มมาตรการติดตาม สอดส่อง เฝ้าระวัง การแจ้งเบาะแสการทุจริตมิชอบของการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ

ด้านที่ 1 การป้องกัน

เป้าหมาย (ทิศทาง) ประชาชนมีความเข้าใจปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ ตระหนักถึงพิษภัย ตื่นตัว เปลี่ยนแปลงตนเอง มีความรับผิดชอบ และเข้าร่วมการป้องกันและต่อต้านการทุจริตภายในพื้นที่ โดยจัดกิจกรรม ที่สร้างสรรค์ในรูปแบบต่าง ๆ

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. สร้างจิตสำนึกชุมชนต่อส่วนรวม เด็กเยาวชน ประชาชนในพื้นที่
2. ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม เพื่อให้เห็นผลประโยชน์ส่วนตน และผลประโยชน์ส่วนรวม
3. การรักษาความสะอาดในพื้นที่ โดยชุมชนร่วมดูแลในการจัดการตนเอง และคัดแยกขยะมูลฝอยในพื้นที่

4. ส่งเสริมเชิดชูคนดี ส่งเสริมการเข้าวัด ฟังธรรม การรักษาศีล 5 พื้นที่ดี กลไกดี สร้างเครือข่าย สอดส่องดูแลการทำความดีในพื้นที่

5. สร้างความสามัคคีให้กับคนในชุมชนด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ กีฬา งานประเพณี ฯลฯ

ผู้รับผิดชอบ : ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มผู้นำองค์กรภาครัฐ/ภาคประชาสังคม, ส่วนราชการในตำบล, คณะทำงานโครงการพัฒนาชุมชนสุจริตแบบมีส่วนร่วมตำบลหนองกระเจา

ด้านที่ 2 การป้องปราม

เป้าหมาย (ทิศทาง) ชุมชนมีส่วนร่วมในการคิดค้นมาตรการ รูปแบบ วิธีการ เครื่องมือ และระบบ ที่จะทำให้ประชาชนรับรู้ได้สะดวก สร้างสรรค์ และพัฒนาระบบปกติของพื้นที่

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. ส่งเสริม/ติดตาม/สอดส่องเฝ้าระวังโครงการของภาครัฐในพื้นที่
2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการพิจารณาโครงการของหน่วยงานที่ลงสู่ชุมชน โดยให้ชุมชนร่วมเป็นกลไกพิจารณาโครงการ

3. จัดตั้งศูนย์ตำบลสุจริต ในการรับเรื่องร้องเรียน แจ้งข้อมูลข่าวสาร (สร้างความปลอดภัยให้ผู้ร้องเรียน) ติดตามการลงโทษของผู้กระทำความผิดให้เห็นผลชัดเจน

4. ให้ความรู้เรื่องบทลงโทษ ความรู้ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง สถานการณ์ต่างๆในชุมชน ได้แก่ การเลือกตั้ง การทำผิดกฎหมาย ฯลฯ เพื่อเฝ้าระวัง

5. ขยายเครือข่ายคนในชุมชนเพื่อวางแผนการติดตามตรวจสอบโครงการภาครัฐต่างๆ

6. สร้างกฎ กติกาชุมชน ในการทำความดีเพื่อเชิดชูและยกย่องความดี สร้างแรงจูงใจและมีบทลงโทษ

7. จัดให้มีวาระการประชุมประจำเดือน ทั้งในระดับชุมชน ตำบล อำเภอ

8. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการลงพื้นที่ตรวจสอบประเมินผลการดำเนินการต่างๆเกี่ยวกับการดำเนินการโครงการต่างๆในพื้นที่

ผู้รับผิดชอบ : ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มผู้นำองค์กรภาครัฐ/ภาคประชาสังคม, ส่วนราชการในตำบล, คณะทำงานโครงการพัฒนาชุมชนสุจริตแบบมีส่วนร่วมตำบลหนองกระเจา

ด้านที่ 3 การปราบปราม

เป้าหมาย (ทิศทาง) ชุมชนมีส่วนร่วมสร้างแบบอย่างที่ดี สร้างตัวเองให้สุจริตก่อนที่จะไปตรวจสอบองค์กรอื่น โดยสร้างระบบการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ ค่าใช้จ่ายที่มาจากงบประมาณรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานภายนอก มีการพัฒนาระบบการเงินและการตรวจสอบภายใน รวมทั้งการรายงานต่อสมาชิก และสาธารณะเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กรชุมชน ภาคประชาชน ทั้งนี้เป็นการต่อยอดจากสิ่งเดิมที่เคยทำมาก่อน

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. ตั้งศูนย์รับเรื่องร้องเรียน ติดตามการลงโทษของผู้กระทำความผิดให้เห็นผลชัดเจน สายด่วน 1206

2. จัดตั้งคณะกรรมการเครือข่ายเฝ้าระวังและขับเคลื่อนคณะกรรมการของชุมชนสุจริต

3. แจ้งเบาะแสการทุจริตผ่านกล่องรับความคิดเห็น และสื่อออนไลน์ เช่น ทวี เพจรับเรื่องราร้องทุจริตต่างๆ(หมาเฝ้าบ้าน/ชมรมสตรีทอง)

4. เข้าร่วมจัดทำแผน และพิจารณาโครงการต่างๆ ที่ลงในพื้นที่ ถ้าพบโครงการทุจริต ต้องหาบุคคลที่ไว้วางใจได้ หาช่องทางคนที่ทำทุจริต ผ่านสภาองค์กรชุมชนเพื่อแจ้งการทุจริต

ผู้รับผิดชอบ : ผู้นำชุมชน, ประชาชน, ปปท., อบต., เครือข่ายป้องกันการทุจริต

ด้านที่ 4 การประชาสัมพันธ์

เป้าหมาย (ทิศทาง) เพื่อให้มีปฏิบัติการป้องกันและต่อต้านการทุจริต และประพฤตินิยมชอบที่เกิดขึ้น โดยในเบื้องต้นต้องมีการร่วมกันวิเคราะห์สภาพปัญหา สาเหตุ การแก้ไขปัญหา และกำหนดปัญหาที่จะดำเนินการซึ่งภาคประชาชนจะเน้นบทบาทของการเฝ้าระวัง ป้องกัน และต่อต้านการทุจริตตามที่กฎหมายรองรับและปลอดภัย ไม่ทำเรื่องการปราบปราม ทั้งนี้ โดยให้การแจ้งเบาะแสตามกระบวนการ และช่องทางของหน่วยงานภาครัฐที่มีหน้าที่หลัก เช่น สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) และทานามเครือข่ายไม่ใช่บุคคล เป็นเรื่องลับไม่เปิดเผย

มาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ประกอบด้วย

1. สื่อสารการป้องกันการทุจริตผ่านสื่อออนไลน์ และประชาคมหมู่บ้าน
2. ประกาศเชิดชูคนทำความดี
3. จัดกิจกรรมการป้องกันการทุจริตในช่วงเทศกาลสำคัญ
4. แจ้งเรียนการป้องกันการทุจริตผ่านประชาคมหมู่บ้าน
5. เสี่ยงตามสายและป้ายแจ้งเตือน
6. จัดทำสื่อต่างๆ เช่น แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ต่างๆ
7. ตั้งกลุ่มไลน์ แจ้งสายด่วน

8. ประกาศประชาสัมพันธ์ธรรมนูญตำบลเพจประชาสัมพันธ์ผ่านเพจประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจา, ประชาสัมพันธ์ในวันสำคัญต่างๆ เช่น วัด = เทศนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา , โรงเรียน = ประกาศหน้าธงในวันสำคัญเดือนละ 1 ครั้ง , ชุมชน = ประสัมพันธ์ผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านทุกวันที่ 1 - 16 ของทุกเดือน

ผู้รับผิดชอบ : ประชาชน, กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน, บ้าน, วัด, โรงเรียน, กลุ่มผู้นำองค์การบริหารส่วนตำบล/ภาคประชาสังคม, ส่วนราชการในตำบล, คณะทำงานโครงการพัฒนาชุมชนสุจริตแบบมีส่วนร่วมตำบลหนองกระเจา

ส่วนที่ 4

การขับเคลื่อนธรรมนูญสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมนูญ

เพื่อให้การดำเนินการตามธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบลหนองกระเจา ดำเนินการบรรลุตามเป้าหมาย (ทิศทาง) และมาตรการสำคัญ (ข้อตกลงร่วม) ทั้ง 4 ด้าน จึงกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนธรรมนูญสู่การปฏิบัติและการทบทวนธรรมนูญ ไว้ดังนี้

1. ผู้รับผิดชอบในแต่ละด้านจัดทำโครงการ และ/หรือ ดำเนินกิจกรรมในชุมชนตามมาตรการสำคัญ
2. ร่วมกันนำแผนพัฒนาชุมชนสุจริตแบบมีส่วนร่วม เข้าสู่แผนพัฒนาท้องถิ่น และบรรจุลงในแผนการเรียนการสอนเพื่อเน้นการปลูกคุณธรรมให้กับเยาวชน และนำมาใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติงานภาครัฐเพื่อก่อให้เกิดยั่งยืน

3. ร่วมการรณรงค์ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาชุมชนสุจริตแบบมีส่วนร่วม

4. จัดให้มีการทบทวนธรรมนูญฉบับนี้ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน อย่างน้อยทุก 2 ปี

ส่วนที่ 5

แนวทางการวัดผลสำเร็จ

เพื่อให้มีการติดตามผลการดำเนินงานและการประเมินผลการดำเนินการตามธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับชุมชน ตำบลหนองกระเจา เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด จึงกำหนดแนวทางการวัดผลสำเร็จ ดังนี้

1. มีเครือข่ายภาคประชาชน องค์กรชุมชน ร่วมดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านการทุจริตในระดับตำบล
2. มีคู่มือแนวทางการมีส่วนร่วมและช่องทางการร้องเรียนของประชาชน
3. ไม่มีเรื่องร้องเรียน หรือ ไม่มีการการทุจริตและประพฤติมิชอบในพื้นที่ตำบล
4. มีธรรมนูญการสร้างวัฒนธรรมสุจริตระดับ ตำบลหนองกระเจา อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์ ใช้เป็นแนวทางปฏิบัติให้กับตำบล

จึงประกาศให้ทราบและยึดถือปฏิบัติร่วมกัน

ประกาศ ณ วันที่ 23 มิถุนายน พ.ศ.2565

ลงชื่อ.....

(นายสุวัฒน์ กันสุข)

ตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระเจา

ลงชื่อ.....

(นายยอดชาย กระจ่างพันธ์)

ตำแหน่ง ประธานสภาองค์กรชุมชนตำบลหนองกระเจา